

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie

Instytut Pielęgniarstwa

Opis modułu kształcenia

Nazwa modułu (przedmiotu)		Intensywna terapia i pielęgniarstwo w intensywnej opiece medycznej			Kod podmiotu	IPL.2/NwOS3-ITp	
Kierunek studiów		Pielęgniarstwo					
Profil kształcenia		praktyczny					
Poziom studiów		Studia drugiego stopnia					
Forma studiów		Stacjonarny/niestacjonarny					
Semestr studiów		II					
Tryb zaliczenia przedmiotu			Egzamin		Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w ramach form zajęć	Sposób ustalania oceny z przedmiotu	
Formy zajęć i inne	ECTS	Liczba godzin zajęć w semestrze				Waga w %	
		Całkowita	Pracy studenta	Zajęcia kontaktowe			
Wykład	1	30	15	15	Egzamin – test wyboru i uzupełnień	50%	
Ćwiczenia	1	25	15	10	Zaliczenie- praca pisemna/studium przypadku	20%	
Zajęcia praktyczne	2	30	10	20	Zaliczenie – sprawdzian praktyczny w warunkach rzeczywistych, proces pielęgnowania.	20%	
Praktyka Zawodowa	2	40	-	40	Zaliczenie	10%	
Razem:	6	125	35	85		Razem 100%	
Kategoria efektów	Lp.	Efekty kształcenia dla modułu (przedmiotu)			Sposoby weryfikacji efektu kształcenia	Efekty kierunkowe	Formy zajęć
Wiedza	1.	definiuje nagłe stany zagrożenia życia;			Sprawdzian pisemny	B.W2.	wykład
	2.	zna najczęściej stosowane zabiegi resuscytacyjne;			Sprawdzian pisemny	B.W3.	wykład
	3.	charakteryzuje zasady opieki pielęgniarstwa nad chorym w intensywnej opiece neurotraumatologicznej, kardiologicznej oraz kardiochirurgicznej;			Sprawdzian pisemny	B.W4.	wykład, ćwiczenia
	4.	objaśnia specjalistyczne techniki diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w intensywnej opiece neurochirurgicznej, kardiologicznej i kardiochirurgicznej;			Sprawdzian pisemny	B.W5.	wykład, ćwiczenia
	5.	Zna główne mechanizmy działania leków zawierających określone substancje czynne.			Sprawdzian pisemny	B.W25	wykład, ćwiczenia, zajęcia praktyczne
	6.	Zna skutki i objawy uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne.			Sprawdzian pisemny	B.W26	wykład, ćwiczenia, zajęcia praktyczne
Umiejętności	1.	Rozpoznaje problemy pielęgnacyjne oraz stosuje interwencje w opiece nad chorym w intensywnej opiece neurotraumatologicznej, kardiologicznej i kardiochirurgicznej;			Praca pisemna (proces pielęgnowania) Obserwacja ciągła	B.U3.	ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	2.	Dobiera i stosuje zaawansowane zabiegi resuscytacyjne w stanach zagrożenia życia;			Obserwacja ciągła	B.U4.	ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	3.	Posiada umiejętności umożliwiające ordynowanie określonych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych oraz wystawianie na nie recept albo zleceń.			Obserwacja ciągła	B.U25.	ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
Kompetencje społeczne	1.	Ponosi odpowiedzialność za udział w podejmowaniu decyzji zawodowych;			Obserwacja ciągła	B.K1.	wykład, ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	2.	Krytycznie ocenia własne i cudze działania, przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych;			Obserwacja ciągła	B.K2.	ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	3.	Rozwiązuje dylematy etyczne w organizacji pracy własnej i zespołu;			Obserwacja ciągła	B.K3.	wykład, ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	4.	Ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i osób znajdujących się pod jego opieką;			Obserwacja ciągła	B.K5.	ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	5.	Przestrzega zasad etyki zawodowej w relacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym oraz w pracy			Obserwacja ciągła	B.K6.	wykład, ćwiczenia,

		badawczej;			zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa
	6.	Dbą o wizerunek własnego zawodu.	Obserwacja ciągła	B.K7.	ćwiczenia, zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa

Prowadzący

Forma zajęć	Prowadzący zajęcia (tytuł/stożień naukowy, imię i nazwisko)
Wykład	Dr n. med. B. Bucki; Dr n. med. A. Wolińska- Grabowska
Ćwiczenia	Dr n. med. I. Barziej; Dr n. med. A. Wolińska- Grabowska
Zajęcia praktyczne	Dr n. med. A. Wolińska- Grabowska
Praktyki zawodowe	

Treści kształcenia

Wykład		Metody dydaktyczne	Wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych	
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:	Liczba godzin	
1.	Wstrząs jako stan zagrożenia życia.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia definicję i patomechanizm rozwoju wstrząsu, - wymienia postaci wstrząsu, - omawia objawy wstrząsu -anafilaktyczny, septyczny, toksyczny, hipowolemiczny, kardiogeny, neurogeny, - przedstawia leczenie wstrząsu, - analizuje działanie leków stosowanych w leczeniu wstrząsu i przedstawia ich skutki uboczne, - przedstawia zasady doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego nieprzytomnego, - przedstawia opiekę pielęgniarzką w stanie wstrząsu. 	2	
2.	Pielęgowanie pacjenta z zaburzeniami endokrynnymi.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia patomechanizm rozwoju przelomu tarczycowego i nadnerczowego, - przedstawia objawy przelomu tarczycowego i nadnerczowego. - przedstawia metody zapobiegania wystąpienia przelomu tarczycowego i nadnerczowego, - objaśnia leczenie przelomu tarczycowego i nadnerczowego, - analizuje działanie leków stosowanych w leczeniu zaburzeń endokrynnych i przedstawia ich skutki uboczne, - omawia opiekę pielęgniarzką w stanie przelomu tarczycowego i nadnerczowego. 	2	
3.	Pielęgowanie pacjenta w ostrym metabolicznym stanie zagrożenia życia	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia patomechanizm powstania śpiączki: hipo-, hiperglikemicznej, ketonowej, wątrobowej, hiperosmolarnej, mleczanowej), - wymienia metody diagnozowania śpiączek metabolicznych, - wymienia objawy śpiączek metabolicznych, - przedstawia sposoby zapobiegania wystąpienia śpiączek metabolicznych, - opisuje specyfikę leczenia śpiączek metabolicznych, - analizuje działanie leków stosowanych w leczeniu ostrych zaburzeniach metabolicznych i przedstawia ich skutki uboczne, - omawia pielęgnowanie pacjenta w określonym rodzaju śpiączki metabolicznej. 	2	
4.	Stany zagrożenia życia w kardiologii.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia stany zagrożenia życia w kardiologii - wymienia rodzaje zaburzeń rytmu serca, - wyjaśnia pojęcie i patomechanizm obrzęku płuc, - przedstawia patomechanizm rozwoju ostrej niewydolności krążenia w przebiegu zawału mięśnia sercowego; - przedstawia objawy kardiologicznych stanów zagrożenia - wyjaśnia postępowanie leczniczo- pielęgnacyjne w kardiologicznych stanach zagrożenia życia, - analizuje działanie leków stosowanych w ostrych schorzeniach kardiologicznych i przedstawia ich skutki uboczne. 	2	
5.	Intensywna opieka medyczna nad pacjentem po zabiegu kardiochirurgicznym.	<ul style="list-style-type: none"> - zna wskazania do leczenia chirurgicznego schorzeń kardiologicznych, - przedstawia procedury postępowania leczniczo- pielęgnacyjnego nad pacjentem po zabiegu kardiochirurgicznym, - omawia przygotowanie i opiekę kooperacyjną nad chorym po transplantacji narządu- serca. 	2	
6.	Stany zagrożenia życia w urazach	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia rodzaje urazów wewnątrzczaszkowych i ich objawy, 	2	

	wewnątrzczaszkowych.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia objawy i zagrożenia wzrostu ciśnienia śródczaszkowego i obrzęku mózgu w przebiegu urazu wewnątrzczaszkowego, - przedstawia leczenie obrzęku mózgu, - analizuje działanie leków stosowanych w leczeniu obrzęku mózgu i przedstawia ich skutki uboczne, - omawia metody leczenia operacyjnego, - przedstawia intensywną opiekę nad pacjentem po zabiegu neurochirurgicznym. 	
7.	Intensywna opieka neurologiczna w udarach niedokrwiennych i krwotocznych.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia podział udarów mózgu, - omawia przyczyny i objawy udaru mózgowego - przedstawia postępowanie w ostrej fazie udaru niedokrwiennego, - omawia intensywną opiekę neurologiczną w krwotokach śródmózgowych, - przedstawia leczenie i pielęgnację chorych z krwotokiem podpajęczynówkowym po zaopatrzeniu tętniaka, - analizuje działanie leków stosowanych w leczeniu schorzeń naczynowych mózgu i przedstawia ich skutki uboczne. 	2
8.	Postępowanie w stanie padaczkowym.	<ul style="list-style-type: none"> - zna definicję i przyczyny stanu padaczkowego, - omawia postępowanie przedszpitalne w stanie padaczkowym, - przedstawia leczenie stanu padaczkowego w warunkach szpitalnych, - omawia zaawansowane postępowanie w stanie padaczkowym opornym na leczenie, - analizuje działanie leków stosowanych w stanach padaczkowych i przedstawia ich skutki uboczne. 	1
Razem liczba godzin:			15

Ćwiczenia		Metody dydaktyczne	Dyskusja, prezentacje
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:	Liczba godzin
1.	Opieka nad chorym nieprzytomnym w oddziale intensywnej opieki medycznej- studium przypadku.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia udział pielęgniarki w wentylacji mechanicznej pacjenta, odzwyczajanie od wentylacji mechanicznej „Winning” - przedstawia pielęgnowanie pacjenta z dostępem naczyniowym żylnym centralnym i tętnicznym, - przedstawia zasady pielęgnacji portów naczyniowych, - przedstawia zasady prowadzenia żywienia enteralnego i parenteralnego, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego nieprzytomnego, u chorego w stanie zagrożenia życia, - wymienia metody stymulacji chorych nieprzytomnych (muskoterapia, aromaterapia, stymulacja podstawowa, dotyk terapeutyczny). 	2
2.	Pielęgnowanie chorych w stanie urazu wielonarządowego- studium przypadku.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady prowadzenia intensywnego nadzoru nad pacjentem po urazie wielonarządowym, - przedstawia skalowanie ciężkości obrażeń, - omawia udział pielęgniarki w diagnozowaniu niewydolności wielonarządowej, - planuje etapy badania fizykalnego, konstruuje kartę pielęgniarskiego badania fizykalnego, - wskazuje na udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym, - analizuje działanie stosowanych leków z uwzględnieniem skutków ubocznych, - przedstawia pielęgnację pacjenta po urazie wielonarządowym w zakresie wczesnego rozpoznawania powikłań, pielęgnacji pacjenta na wyciągu ortopedycznym, pielęgnacji pacjenta z założonym drenażem opłucnej, pielęgnacji pacjenta z krwotokiem zewnętrznym i wewnętrznym, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego nieprzytomnego, u chorego w stanie zagrożenia życia. 	2
3.	Problematyka transplantologii.	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia procedury i kryteria rozpoznania śmierci pnia mózgu, - objaśnia zasady pobrania narządów ze zwłok w celu przeszczepiania zgodnie z rozporządzeniem MZ, - wymienia przeciwwskazania do pobrania narządów do przeszczepu, - objaśnia zasady opieki nad dawcą narządów, - omawia zasady opieki nad rodziną dawcy. 	2
4.	Pielęgnowanie pacjenta w stanie	<ul style="list-style-type: none"> - omawia diagnostykę schorzeń kardiologicznych, 	2

	zagrożenia życia w kardiologii- studium przypadku.	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje oceny stanu zdrowia pacjenta w oparciu o pielęgniarskie badanie fizykalne, - analizuje zaburzenia rytmu serca, - analizuje objawy zawału mięśnia sercowego, - analizuje objawy powikłań zawału mięśnia sercowego, - analizuje działanie leków stosowanych w schorzeniach kardiologicznych z uwzględnieniem skutków ubocznych, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu u chorego w stanie zagrożenia życia, - przedstawia metody leczenia i pielęgnacji chorego z zaburzeniami rytmu serca, zawałem mięśnia sercowego, niewydolnością krążenia. 	
5.	Kardiologia inwazyjna – zabiegi diagnostyczne i lecznicze.	<ul style="list-style-type: none"> - omawia kardiologiczne diagnostyczne zabiegi inwazyjne: diagnostyka wrodzonych wad serca, diagnostyka nabytych wad serca, grafia tętnic wieńcowych, grafia tętnic wieńcowych w świeżym zawale serca, grafia pomostów aortalno-wieńcowych, grafia tętnic nerkowych, grafia dużych naczyń, diagnostyka subtrakcyjna, biopsja mięśnia sercowego endomyokardialna, wewnątrznaczyniowa ultrasonografia, diagnostyka tętniaków rozwarstwiających aorty, diagnostyka zatorowości płucnej; - omawia kardiologiczne lecznicze zabiegi inwazyjne: inwazyjne leczenie świeżego zawału serca w ostrej fazie, fibrynoliza dowieńcowa, koronaroplastyka w świeżym zawale serca (rescue, primary PTCA), koronaroplastyka w trybie planowym, koronaroplastyka w krążeniu pozaustrojowym, plastyka tętnic nerkowych (PTRA), komisurotomia przezskórna zastawki mitralnej (PNC), zakładanie balonów do kontrpulsacji aortalnej (IABP), zakładanie stentów wieńcowych i obwodowych, leczenie fibrynolityczne zatorowości płucnej, udrażnianie przewlekłych okluzji tętnic wieńcowych, zakładanie elektrod czasowych. 	2
Razem liczba godzin:			10

Zajęcia praktyczne		Metody dydaktyczne	
Lp.	Tematyka zajęć	Tematyczne efekty kształcenia W wyniku kształcenia student:	Liczba godzin
		Instruktaż wstępny, bieżący i końcowy. Studium przypadku. Ćwiczenia praktyczne.	
1.	Organizacja pracy w oddziale intensywnej opieki medycznej (neurologicznej, neurochirurgicznej, kardiologicznej, kardiochirurgicznej)	<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady budowania zespołu i współpracy zespołowej, kompetencje członków zespołu, - współpracuje w zespole interpersonalnym. 	4
2.	Pielęgnowanie pacjenta we wstrząsie.	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje standard pielęgnowania pacjenta we wstrząsie anafilaktycznym, septycznym, toksycznym, hipowolemicznym, kardiogennym, neurogennym, - sprawuje intensywny nadzór nad pacjentem w stanie zagrożenia życia – monitoring czynności życiowych, - planuje i realizuje intensywną opiekę pielęgniarską nad pacjentem we wstrząsie, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego nieprzytomnego, u chorego w stanie zagrożenia życia, - uczestniczy w leczeniu farmakologicznym. 	4
3.	Pielęgnowanie pacjenta z zaburzeniami endokrynnymi i ostrymi zaburzeniami metabolicznymi zagrażającymi życiu pacjenta.	<ul style="list-style-type: none"> - planuje intensywną opiekę pielęgniarską nad pacjentem z zaburzeniami endokrynnymi i ostrymi zaburzeniami metabolicznymi zagrażającymi życiu pacjenta, - współuczestniczy w diagnozowaniu ostrych zaburzeń endokrynnych i metabolicznych zagrażających życiu pacjenta, - uczestniczy w leczeniu farmakologicznym, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego z zaburzeniami endokrynnymi i ostrymi zaburzeniami metabolicznymi. 	4
4.	Opieka nad dorosłym w przebiegu infekcji ośrodkowego układu nerwowego, urazu głowy.	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje standardy intensywnej opieki pielęgniarskiej w schorzeniach neurologicznych, - planuje i realizuje opiekę nad pacjentem po zabiegu neurochirurgicznym, - zapobiega powikłaniom pooperacyjnym po zabiegach neurochirurgicznych, - bierze udział w monitorowaniu stanu neurologicznego pacjenta, - uczestniczy w leczeniu farmakologicznym, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego z infekcją ośr. 	4

5.	Opieka nad pacjentem po zabiegu kardiochirurgicznym.	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje standardy intensywnej opieki pielęgniarskiej w schorzeniach kardiologicznych zagrażających życiu, - planuje i realizuje opiekę nad pacjentem po zabiegu kardiochirurgicznym, - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego w stanie zagrożenia życia, - zapobiega powikłaniom pooperacyjnym po zabiegach kardiochirurgicznych, - prowadzi zaawansowane zabiegi resuscytacyjne (ACLS) – przywrócenie i utrzymanie funkcji życiowych, - uczestniczy w leczeniu farmakologicznym. 	4
Razem liczba godzin:			20

Praktyka zawodowa	Wykaz umiejętności praktycznych W wyniku kształcenia praktycznego student:	
100% W Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej lub 50% w Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej i 50% w Oddziale Kardiologii	<ul style="list-style-type: none"> - doskonalą umiejętności w zakresie współdziałania w zespole terapeutycznym, - nawiązuje i podtrzymuje kontakt i pozytywne relacje z pacjentem w oddziale intensywnej terapii medycznej jego rodziną w momencie przyjmowania na oddział oraz w czasie hospitalizacji, - podejmuje działania ukierunkowane na profilaktykę powikłań w czasie hospitalizacji ze strony: miejsca operowanego, układu oddechowego, układu moczowego, układu pokarmowego, narządu ruchu, układu krążenia, - monitoruje przebieg okresu leczenia oraz okresu pooperacyjnego w stanie zagrożenia życia z wczesnym rozpoznaniem zaburzeń i powikłań, - sprawnie realizuje opiekę pielęgniarską nad pacjentem w intensywnej opiece neurochirurgicznej, kardiologicznej i kardiochirurgicznej(w zagrożeniu życia), - dokonuje doboru właściwych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego w żywieniu chorego nieprzytomnego i chorego w stanie zagrożenia życia, - uczestniczy w leczeniu farmakologicznym. - przygotowuje pacjenta do specjalistycznych badań diagnostycznych: Rtg, USG, rezonans magnetyczny, tomografia komputerowa, badania angiograficzne. 	
Razem liczba godzin:		40

Literatura podstawowa:

1.	ABC intensywnej terapii / red. Mervyn Singer, Ian Grant; red. wyd. pol. Juliusz Jakubaszko; tł. z ang. Bogdan Kamiński. - Wyd. 1 pol.. Wrocław : Górnicki Wydaw. Medyczne, 2004.
2.	Kardiologia faktów / red. Salim Yusuf [et al.] ; [wstęp do wyd. pol. Leszek Ceremużyński, t. t. 2 Bartosz Cebulski et al.].- Warszawa : Centrum Wydawnictw Medycznych, 2005
3.	Kardiologia inwazyjna = Invasive Kardiologie / Detlef Mathey, Joachim Schofer; współaut. Klaus-Peter Kunze, Manfred Geiger; red. wyd. pol. Marian Zembala, Lech Poloński; tł. z niem. Wojciech Herfurt [et al.]. - Wyd. 1 pol.. - Wrocław : Urban & Partner, 1998.
4.	Aestezjologia i intensywna terapia. red.A.Kamiński, A. .A.Kübler , PZWL
5.	Pielęgniarstwo kardiologiczne : podręcznik dla studiów medycznych / red. nauk. Dorota Kaszuba, Anna Nowicka ; [aut. Marta Arendarczyk et al.]- Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, cop. 2011
6.	Podstawy kardiologii : podręcznik dla studentów medycyny i lekarzy / red. Lech Poloński; Elżbieta Adamowicz-Czoch [et al.]. - Katowice : Śląska Akademia Medyczna, cop. 2000
7.	Leczenie niewydolności serca w praktyce lekarza ogólnego : praktyczny przewodnik / Martin R. Cowie, Mike Kirby ; [tł. Piotr Jan Jędrusik, Paweł Derejko].- Gdańsk : Via Medica, 2004.
8.	Leczenie choroby niedokrwiennej serca / red. Leszek Giec. - Gdańsk : Via Medica, 2000. -
9.	Anestezjologia i intensywna opieka : klinika i pielęgniarstwo : podręcznik dla studiów medycznych / red. Laura Wołowicka, Danuta Dyk; Janusz Andres [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, 2007.
10.	Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych (w opracowaniu) / red. Maria Krzemińska-Pakuła; współaut. Halina Adamska-Dyniewska. - Warszawa : Państ. Zakład Wydawnictw Lekarskich,
11.	Stany zagrożenia życia : wybrane standardy opieki i procedury postępowania pielęgniarskiego / red. Maria Kózka. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego,
12.	Intensywna Terapia –Z.Rybicki.Novus Orbis Gdańsk 1998.
13.	Nagłe stany w kardiologii / red. Crispin Davies, Yaver Bashir; Keith Channon [et al.]; tł. z ang. Magdalena Łasińska-Kowara [et al.]. - Gdańsk : Via Medica, 2002
14.	Niewydolność serca / red. Jacek S. Dubiel, Jerzy Korewicki, Tomasz Grodzicki; Tomasz Baron [et al.]. - Gdańsk : Via Medica, 2004.
15.	Podstawy anestezjologii i intensywnej terapii/pod red. Zdzisława Kruszyńskiego. Poznań:Wydawnictwo Naukowe UM im. Karola Marcinkowskiego.

Literatura uzupełniająca:

1.	Kardiologia u osób w wieku podeszłym : wybrane zagadnienia / pod red. Tomasza Grodzickiego, Barbary Gryglewskiej, Jacka S. Dubiela.- Gdańsk : Medical Press, 2003
2.	Mnogie i wielonarządowe obrażenia ciała / red. Leszek Brongel, Krzysztof Duda; Wiesław Jarzynowski [et al.]. - Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL.

3.	Intensywna Terapia – W.E. Hurford .wyd. Medycyna Praktyczna 2003.
4.	Leki hamujące aktywność układu renina-angiotensyna-aldosteron w chorobach serca, naczyń i nerek / pod red. Eberharda Ritza, Andrzeja Więcka, Andrzeja Januszewicza ; [aut.: Marcin Adamczak et al.].- Kraków : Medycyna Praktyczna, 2010.
5.	Patofizjologia chorób serca : wspólne opracowanie studentów i wykładowców = Pathophysiology of heart disease : a collaborative project of medical students and faculty / red. Leonard S. Lilly ; red. 2 wyd. pol. Piotr Salomon ; tł. z ang. Jan Biegus [et al.] ; Elliott M. Antman [et al]. - Wyd. 2 pol.. - Wrocław : Elsevier Urban & Partner, 2008.
6.	Postępy w kardiologii Harrisona / Eugene Braunwald ; konsultacja meryt. i tł. z ang. Mirosław Podleśny ; tł. z ang. Ewa Baczyńska [et al.] ; Elliott M. Antman [et al.]. - Lublin : Czelej, 2005.

.....

Koordynator modułu (przedmiotu)
podpis

.....

Dyrektor Instytutu
pieczęć i podpis